

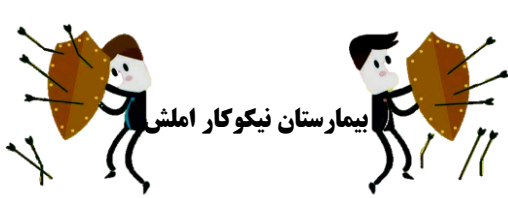
مفاهیم پدافند غیر عامل

بیمارستان نیکوکار املش

کارشناس بهداشت حرفه ای و دبیر کمیته بحران

سیده زری فلاح مرتضی نژاد لیالستانی

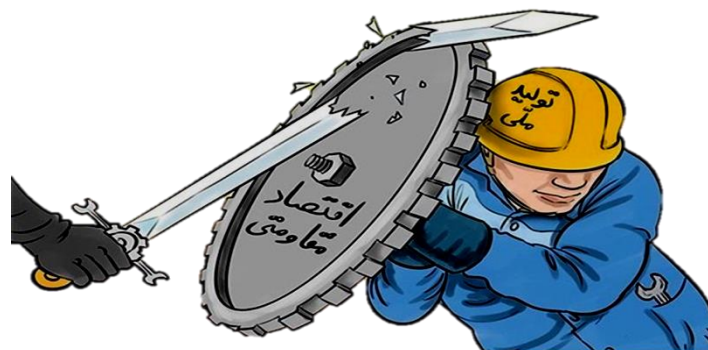
پاییز ۱۴۰۰

مقدمه

پدافند غیر عامل با مفهوم کلی دفاع در برابر تهاجم، بدون استفاده از سلاح و درگیر شدن مستقیم، سابقه ای بس طولانی در تاریخ بشری به قدمت خلقت انسان دارد. شکل‌گیری تمدن‌های اولیه در جهان، همواره به وقوع جنگ همراه بوده است، انسانها از طریق پناه گرفتن در غارها و ساخت جوشن و سپر و ایجاد برج و بارو و قلاع محکم و مرتفع و حفر خندق جهت حفظ جان و تامین گروهی با هدف پیشگیری از حملات غافلگیرانه دشمن اقدام نموده‌اند. مجموع اقدامات دفاع غیر عامل در جنگ‌های امروزی در جهت مقابله با تهاجمات دشمن و تقلیل خسارات ناشی از حملات زمینی، هوایی و دریایی مهاجم، موضوع بنیادی است که وسعت و گستره آن تمامی زیر ساخت‌های کلیدی، مراکز حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیر نظامی کشور نظیر: پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، بنادر، فروردگاه‌ها، مجتمع‌های بزرگ صنعتی، قرارگاه‌ها و مراکز عمده فرماندهی نظامی و هدایت و تصمیم‌گیری‌های سیاسی، مراکز اصلی مخابراتی و ارتباطی، پل‌های استراتژیک، صنایع نظامی، پایگاه‌های هوایی، سایت‌های موشکی، مراکز و ایستگاه‌های رادیویی و تلویزیونی، انبارهای عمده مواد غذایی و دارویی، مراکز جمعیتی و قرارگاه‌های تاکتیکی، مقرهای عمده آمادگی و پشتیبانی و ... را در برمی‌گیرد. بخش بهداشت و درمان نیز شامل نیروهای انسانی به عنوان منبع اصلی متخصصین رشته‌های مختلف پزشکی، پیراپزشکی، تاسیسات، تجهیزات، امکانات، منابع مورد نیاز و پشتیبان‌های تامین کننده این مجموعه در قالب یک برنامه ملی که به نظام سلامت موسوم است با سایر خدمات ها تلاش می‌کند بهترین خدمات را ارائه دهد.

در این میان پدافند غیر عامل با هدف ایجاد تاثیرات مثبت روحی و روانی ، کاهش میزان هزینه‌ها، حفظ بقای نیروی انسانی، حفظ مراکز مهم و حساس سیاسی اقتصادی فرهنگی کشور، مستلزم همکاری هرچه بیشتر تمام نهادها و مردم می باشد.

پدافند عامل

رویاری و مقابله مستقیم با دشمن و به کارگیری جنگ افزار های مناسب و موجود به منظور دفع حمله و خنثی کردن حملات آفندی.

پدافند غیر عامل

به مجموعه اقدامات محافظتی اطلاق می گردد که مستلزم به کارگیری جنگ افزار نبوده و با اجرای آن می توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تاسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده، یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش دهد.

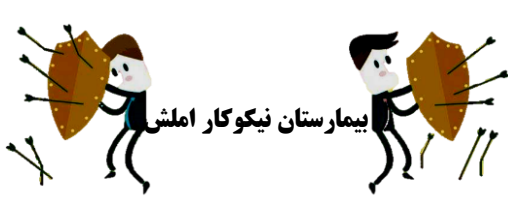
نقاط افتراق مدیریت بحران و پدافند غیر عامل

۱. مدیریت بحران منطقه ای و پدافند غیرعامل برای تاسیسات خاص و در ناحیه محدود است.
۲. مدیریت بحران بازسازی پس از حادثه را نیز شامل می شود. ولی پدافند غیرعامل برای کاهش تهدیدات است.

نقاط اشتراک مدیریت بحران و پدافند غیر عامل

۱. مطالعات اطلاعات مشابه هم هستند.
۲. راه حل های قابل ارائه برای هر دو نوع مطالعه مشترک اند (عملکرد نیروهای امدادی).

انواع جنگ

جنگ سخت (رودررو)

نزاعی است که به شیوه نظامی و با هدف پیروزی سنتی از طریق اشغال و تصرف سرزمین دشمن که به دوشکل متعارف و نامتعارف صورت می‌پذیرد.

جنگ نیمه سخت (حکومت دست نشانده)

با ترفندهای سیاسی حکومت را به کسانی می‌سپارند که هرچند از شهروندان همان کشور بوده، اما برای دشمنان و قدرت‌های بیگانه، کشور خود را اداره می‌کنند.

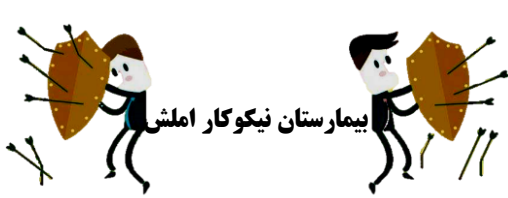
جنگ نرم (تسخیر مردم)

می‌توان از طریق تسخیر خود مردم کشور بر آنها حکومت کرد. (از طریق تسخیر قلبو تسخیر ذهن)

اهداف پدافند غیر عامل

- ارتقاء بازدارندگی مؤثر و کسب امنیت پایدار در توسعه کشور در برابر تهدیدات.
- تولید علم و دانش، فرهنگ سازی و تبدیل آن به معارف و باور عمومی.
- ارتقاء دانش و نظام مدیریتی کارا و اثربخش خاص شرایط بحران.
- کاهش مجموعه آسیب پذیری‌های کشور و به حداقل رساندن تأثیر تهدیدات دشمن.
- تکمیل چرخه دفاعی کشور و تعامل مثبت با دفاع عامل و پدافند غیر عامل.
- دستیابی به زیرساخت‌های حیاتی امن و زیرساخت‌های حساس با حداقل آسیب پذیری.
- تداوم خدمات ملی و مدیریت صحنه بحرانی و دفاع غیر نظامی در شرایط بحران جنگ.
- ارتقاء آستانه تحمل ملی در برابر تهدیدات و بالا بردن قابلیت بقاء.
- ارتقاء بهره مندی از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های نیروهای داوطلب مردمی و بسیجی.
- دستیابی به پایداری امنیت کشور و ایمن سازی زیرساخت‌ها در برابر تهدیدات نرم.

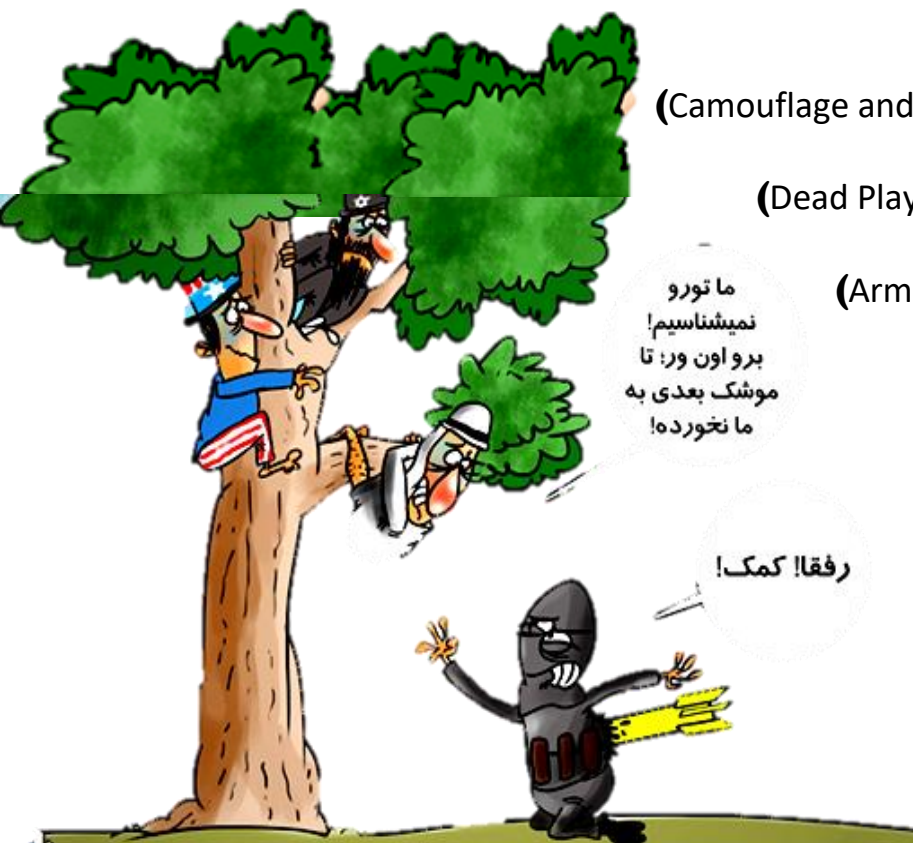

اهمیت پدافند غیر عامل

- موجب زنده ماندن و حفظ بقای با ارزشترین سرمایه کشور، نیروی انسانی می گردد.
- موجب صرفه جویی کلان اقتصادی و ارزی در حفظ تجهیزات نظامی می گردد.
- حفظ و ادامه فعالیت مراکز حیاتی و حساس را در برابر حملات هوایی دشمن.
- موجب تحمیل هزینه قابل توجه به دشمن می گردد.
- سبب به وجود آمدن تأثیرات روحی و روانی مثبت در شهروندان و رزمندگان.
- موجب حفظ نیروها برای ضربه زدن در زمان و مکان مناسب.
- گرفتن ابتکار عمل از دشمن.
- اجتناب ناپذیر بودن بروز جنگ های آینده و لزوم آمادگی دفاعی.
- نیل به دفاع غیر عامل در مقایسه با دفاع عامل، ساده تر و سهل الوصول تر.

پنج وسیله ی شناخته شده دفاعی که خداوند حکیم در اختیار جانوران قرار داده که چهار وسیله ی آن، وسایل دفاعی «غیرعامل» و تنها یک وسیله ی آن، جنگ و مبارزه «عامل» می باشد.

۱. پنهان سازی و استتار (Camouflage and Hiding)

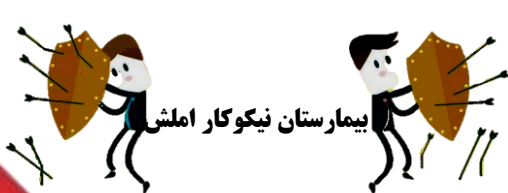
۲. خود را مرده جلوه دادن (Dead Playing)

۳. پوشش حفاظتی (Armour in Built)

۴. تحرک و فرار (Escaping)

۵. جنگ و مبارزه (Fighting)

اصول پدافند غیر عامل

- ✓ دسترسی و مکان یابی
- ✓ فریب و اختلال
- ✓ موانع
- ✓ سیستم‌های ردیابی و اعلام خطر
- ✓ آموزش و فرهنگ سازی
- ✓ پناهگاه و جان پناه
- ✓ اختفا
- ✓ استتار
- ✓ استحکامات
- ✓ پوشش
- ✓ ایجادسازه‌های امن و مقاوم
- ✓ پراکندگی
- ✓ تفرقه

اصول بنیادی دفاع غیر عامل

سه عامل بنیادی دفاع غیرعامل عبارتند از:

الف- مکان یابی (Selection Site)

ب- انضباط استتار (Discipline Camouflage)

ج- احداث و ایجاد استتار (Construction Camouflage)

ارتباط جنگ اطلاعات و پدافند غیر عامل

جنگ اطلاعات از طریق اثرگذاری بر محوری ترین و بنیادی ترین بخش انسان و سیستم فنی یعنی توانایی تطابق با محیط یا همان کسب آگاهی صورت می گیرد.

هدف جنگ اطلاعات

- ✓ اخلال در فرآیندهای کسب آگاهی و شناخت انسان و سیستم فنی
- ✓ اخلال در تفکر، تصمیم گیری، تصمیم سازی، پردازش، انتقال صحیح

همان گونه که پدافند غیر عامل در برابر تهدیدات هوایی، زمینی و دریایی ساز و کارهای ویژه ای را اتخاذ می نماید، بایسته است به نحو مقتضی ضمن شناسایی تهدیدات اطلاعاتی، ساز و کارهای لازم برای پاسخگویی به این تهدید را نیز تدارک ببیند. ارتباط جنگ اطلاعات و پدافند غیر عامل را می توان در دو حوزه ی اصلی « پدافند غیر عامل اطلاعاتی » و « اثر عملیات اطلاعاتی بر پدافند غیر عامل » بررسی نمود.

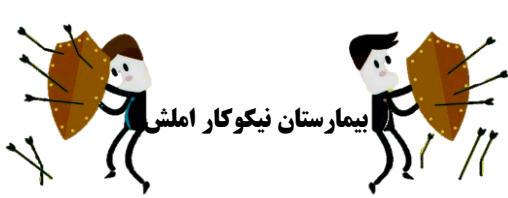
الف) پدافند غیر عامل اطلاعاتی

- ✓ مانع اجرای عملیات اطلاعاتی دشمن شده
- ✓ موجب کاهش شدت آسیب رسانی عملیات دشمن
- ✓ حفظ توان رزم
- ✓ افزایش تأثیر و تقویت پدافند غیر عامل به عنوان مثال حفاظت اطلاعات
- ✓ کاهش آسیب پذیری زیر ساخت های حیاتی اطلاعات در سطح ملی است.

ب) اثر عملیات اطلاعاتی بر پدافند غیر عامل

- ✓ تغییر اولویت های پدافند غیر عامل.
- ✓ در اختیار گذاردن منابع علمی نادرست و جهت دار در حوزه پدافند غیر عامل.
- ✓ جلوگیری از گسترش روش های نوین پدافند غیر عامل.
- ✓ شناخت و مقابله با عملیات های اطلاعاتی دشمن بر علیه طراحان، فعالان پدافند غیر عامل.

ویژگی های جنگ اطلاعات

جنگ اطلاعات در نبردهای مدرن به عنوان یک مدل جنگی مستقل و کاملاً اثر گذار در آمده است و حتی می توان آن را پس از زمین، هوا، دریا و فضا حیطة ی نبرد پنجم دانست.

• گستردگی

عملیات اطلاعاتی بیشترین شعاع اثر را در میان انواع مختلف عملیات ها به خود اختصاص داده اند و به عنوان مثال در حالی که بیشترین شعاع اثر تسلیحات حیطة های سنتی نبرد، به سلاح اتمی با شعاع اثر بیشینه چند صد کیلومتر مربع تعلق دارد، شعاع اثر یک سلاح اطلاعاتی نظیر تبلیغات می تواند بالغ بر میلیون ها کیلومتر مربع باشد.

• همه جانبه گرایی

بدین مفهوم است که طیف متنوعی از اهداف خواسته و یا ناخواسته مورد اصابت سلاح اطلاعاتی قرار می گیرند. بدین ترتیب بیشترین تعداد ممکن از اهداف به طور همزمان درگیر شوند. به عنوان مثال در حالی که سلاح اتمی با داشتن بیشترین عمق اثر در میان تسلیحات سنتی می تواند مردم و تأسیسات فیزیکی یک محدوده را تحت تأثیر قرار دهد سلاح اطلاعاتی تبلیغات می تواند در کنترین زمان سیاستمداران، رهبران، فرماندهان نظامی و مردم را تحت تأثیر قرار دهد.

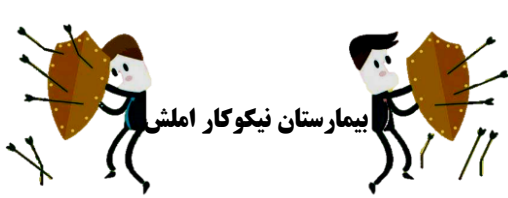
• کیفی بودن

عملاً امکان محدود کردن ان میسر نیست، ضمن این که اطلاعات همواره بر بخش های کیفی سیستم های باز مؤثر است و کشف میزان اثرات مخرب عملیات کیفی مثل تبلیغات از پیچیدگی فراوان و دشواری خاصی برخوردار است.

• اخلاص گری

اصلی ترین اثر جنگ اطلاعات اخلاص گری است. انهدام آن گونه که در جنگ متعارف معمول است در جنگ اطلاعات مطرح نیست. بنابراین اثر اخلاص گری، توجیه کننده چرایی گسترش و همه جانبه گرایی جنگ اطلاعات و نتیجه طبیعی کیفی بودن این جنگ است. و تلفات کیفی ناشی از اخلاص به مراتب مخرب تر و طولانی تر از تلفات کمی است.

• عدم تقارن

حضور طیف متنوع اهداف، از مردم، سازمان های غیر دولتی، فرهنگ ها و پخش تجاری گرفته تا قوای نظامی در زمره حوزه ی عملیات اطلاعاتی، سبب می شود که هر یک از این اهداف به طرق مختلف، پاسخ ها و عکس العمل های خاص خود را نشان دهند. به عبارت دیگر برآیند انرژی سیستمی چنین اهدافی قابل محاسبه دقیق نیست و احتمال غافل گیری در مقابل عکس العمل این طیف مختلف از اهداف وجود دارد. بدین ترتیب در صورت حمله اطلاعاتی به کشوری که از قدرت نظامی محاسبه شده مشخصی برخوردار است، نمی توان انتظار داشت پاسخ حمله، نسبتی منطقی از توان نظامی آن کشور باشد. از این رو عدم تناسب واکنش هدف به حمله، نوعی عدم تقارن را سبب می شود.

• بعد زمانی نامحدود

در واقع جنگ اطلاعات نظیر جنگ های فیزیکی متعارف، از یک دوره ی زمانی خاص آغاز نمی شود. جنگ اطلاعات از لحظه ی آغاز نبرد قدرت در مسیر تنش سیاسی آغاز می گردد و تحت هیچ شرایطی به لحظه آغاز جنگ فیزیکی وابسته نیست. بعد زمانی جنگ اطلاعات به وضوح در مدل درگیری سیاسی جاری میان جمهوری اسلامی ایران و آمریکا قابل مشاهده است.

• سرعت محوری

سرعت به عنوان یکی از خصایص ذاتی جنگ اطلاعات به دو گونه عملیات های اطلاعاتی را متأثر می کند .

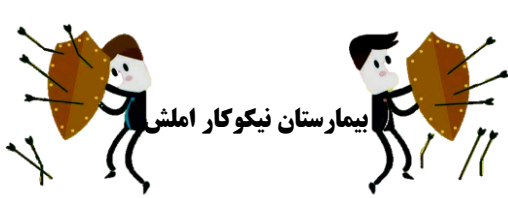
✓ افزایش سرعت خبرگیری و پردازش اطلاعات و کاهش زمان تصمیم گیری

✓ خالی نمودن سیستم دشمن

۸

پدیده (نتیجه) جنگ اطلاعات

پدیده ی اول: مرگ آگاهی در انسان و سیستم فنی

- از دسترسی به اطلاعات صحیح منع شده و یا به اطلاعات غلط دسترسی داشته باشد.
- مکانیزم فکری دست خوش تغییرات شده و امکان تفکر و یا سرعت تفکر کند شود.
- داده های ورودی پردازش گر سیستم فنی غلط باشد و یا اساسا ورود داده نداشته باشد.
- الگوریتم منطقی پردازشی سیستم فنی عمل کرد صحیح نداشته و یا فرصت عمل نیابد.

پدیده ی دوم: ناتوان سازس استراتژیک (واپاشی سیستمی)

- آسیب به نقطه ای از سیستم جنگی دشمن
- نابودسازی عضو فکری دشمن، با وارد کردن آسیب های جدی به عضو فیزیکی
- استیصال و ناتوانی دشمن در نهایت کاهش توان مبارزه

پدیده ی سوم: برتری اطلاعاتی

- توانایی جمع آوری، کنترل و بهره برداری از اطلاعات توسط نیروهای خودی
- دشمن از دست یابی به توانایی فوق الذکر باز دارند

پدافند غیر عامل در نظام سلامت

بطور کلی هر گونه اقدامی که سبب افزایش بهداشت و سلامت فردی و اجتماعی، استمرار خدمات بهداشت و درمان و کاهش آسیب پذیری در مقابل بحران ها و خدمات رسانی مناسب در طی بحران ها و جنگ گردد پدافند غیر عامل در نظام سلامت است. پدافند غیر عامل یعنی برنامه ریزی برای شناسایی تهدیدات حوزه سلامت جامعه و بررسی میزان آسیب پذیری ما به این تهدیدات و در نهایت برنامه ریزی برای کاهش آسیب پذیری به این تهدیدات هر آنچه سبب تهدید سلامت جامعه گردد. این اقدامات نه تنها شامل اصول اساسی پدافند غیر عامل است که در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهد شد بلکه شامل همه اقدامات علمی، تحقیقاتی و فنی است که سبب توانمندی و اقتدار ملی در عرصه های علوم و فناوری، خود اتکایی در عرصه های پیشگیری، تشخیص، درمان و بازتوانی است.

اقدامات اجرایی پدافند غیر عامل در نظام سلامت

مکان یابی مناسب و پراکندگی در مراکز حیاتی و حساس یکی از اصول مهم دفاع غیر عامل جهت تقلیل خسارات آنهاست. مراکز حیاتی بهداشتی و درمان باید به نحوی از این اصل استفاده نمایند که ضمن کاهش تهدیدات و آسیب پذیری در استمرار خدمات رسانی که به عهده دارند موفق باشند.

• مقاوم سازی و استحکام

از نیازهای اساسی تاسیسات اصلی فرماندهی و کنترل در نظام سلامت و بخصوص فوریت های پزشکی، اورژانس ها و مراکز بهداشتی درمانی است. البته بر اساس ویژگی بیمارستانهای صحرایی و نظامی این تاسیسات علاوه بر اقدامات فوق نیازمند اقدامات ویژه دفاع غیر عامل جهت مقاومت در تهاجمات نظامی سخت نیز می باشند.

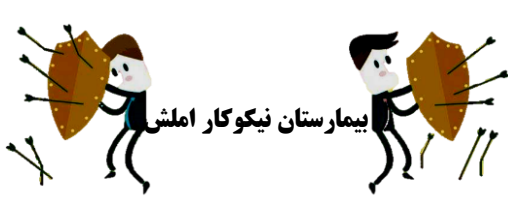
• ایجاد پناهگاه مناسب برای پرسنل و مردم

بر اساس معیارهای ایمنی تمام مراکز تجمع باید واجد پناهگاه های مناسب بر اساس تعداد پرسنل و مراجعین می باشند. این پناهگاه ها ضمن داشتن استانداردهای لازم و مقاوم در برابر تهدیدات می توانند بطور دومانظوره تهیه گردند تا در زمان صلح نیز کاربرد داشته باشند. بسیاری از کشورها مراکز عمومی چون متروها را به نحوی تهیه می کنند که بعنوان پناهگاه های مستحکم در شرایط بحران استفاده می کنند.

• داشتن تجهیزات و منابع جایگزین

از مهمترین تهدیداتی که سبب قطع خدمات می گردد آسیب به منابع آب، سوخت، برق، گاز، مخابرات و سایر تاسیسات حیاتی نظام سلامت و مراکز بهداشتی درمانی است. در برنامه پدافند غیر عامل نظام سلامت لازم است جایگزین های مناسب برای این منابع طراحی و لحاظ گردد تا در صورت آسیب و قطع و اتمام یکی از آنها از منبع جایگزین استفاده شود. طراحی و اجرای این تمهیدات ممکن است هزینه بر و غیر اقتصادی به نظر رسد در حالی که امنیت ملی، حفظ جان انسانها و توان پایداری در مقابل تهدیدات چنان ارزشمند است که هر مقدار سرمایه گذاری در این نوع اقدامات امری است مفید و معقول.

• ایجاد پوشش های مناسب در مناطق حساس

یکی از اقدامات مهم در کاهش آسیب پذیری تاسیسات حیاتی و حساس ایجاد پوشش برای آنهاست که می تواند شامل پوشش های طبیعی و یا مصنوعی با روش های متنوع موجود است

• اعلام خبر و یا هشدار سریع

یکی از مهمترین عوامل کاهش آسیب در سیستم بهداشت و درمان داشتن منابع سریع دریافت خبر حوادث و آسیب های بهداشتی و سلامتی است. شبکه بهداشت نظام سلامت باید ایمن نسبت به مخاطرات باشد. داشتن بانک های اطلاعاتی و پایش مداوم بیماریها از شیوع بیماریها جلوگیری می کند. بنابر این لازم است نظام سلامت دارای شبکه های متعدد ارتباطی، گرد اوری فوری اطلاعات به روش های مختلف و جایگزین با کمترین آسیب باشد.

• حفاظت

حفاظت مدام از تاسیسات و تجهیزات حیاتی و حساس جزو برنامه های پدافند غیر عامل جهت کاهش آسیب های احتمالی توسط دشمن و اقدامات خرابکاری است. توسعه اقدامات حفاظت فیزیکی با استفاده از فناوری های نوین برای این امور توصیه می گردد.

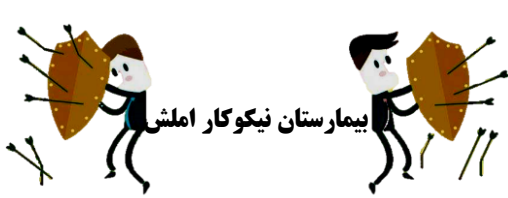
• سیستم اطفای حریق

داشتن سیستم های مجهز و آماده بکار اطفای حریق در تاسیسات و مراکز بهداشتی درمانی از اهمیت خاصی برخوردار است. این سیستم ها باید به نحوی باشند که ضمن اطمینان از کارایی آنها توان پوشش منطقه مورد نظر را داشته باشند. نکته مهم آموزش پرسنل جهت استفاده از این سیستم ها و برگزاری مانورهای مستمر جهت آزمایش کارایی سیستم اطفای حریق و توان بکارگیری آن توسط پرسنل است.

• آموزش پرسنل

آموزش جزو حیاتی ترین بخش برنامه پدافند غیر عامل هر کشور و سازمانی است. آموزش مدیران اصلی، میانی، رده های تخصصی و پرسنل بخش های مختلف نظام سلامت یک کشور.

• تربیت متخصصین طب دفاعی

با توجه به تهدیدات جدی ناشی از تهاجمات نظامی و آسیب های آن وجود رشته ای به نام طب نظامی و تربیت پزشکی جهت مقابله با اینگونه آسیب ها ضروری است. تجربیات گسترده پزشکان مجرب ما در طول دفاع مقدس سرمایه ای گرانبهاست که باید به نسل جدید منتقل گردد و از این طریق آمادگی لازم در بخش بهداشت و درمان جهت مقابله با این تهدیدات بطور مستمر ادامه یابد

• توسعه بهداشت فردی و عمومی

یکی از تهدیداتی که سبب توسعه بیماریها و افزایش آسیب پذیری در سلامت جامعه می گردد عدم رعایت بهداشت فردی، جمعی و محیطی است. در صورت فقدان فرهنگ بهداشت فردی و جمعی و همچنین منابع بهداشتی آب و غذا، دفع بهداشتی زباله و فاطلاب شاهد توسعه بیماری های عفونی و مرگ و میر در اثر وقوع بحران ها می باشیم.

• همکاری های سازمانی

با توجه به اینکه سلامت جامعه در گرو همکاری سازمان های مختلفی است نمی توان از سیستم بهداشت و درمان جامعه به تنهایی انتظار داشت که با اجرای اصول چدافند غیر عامل سبب امنیت جامعه در مقابل حوادث و بلاها گردد. سازمان های اساسی که نقش مهمی در سلامت جامعه دارند شامل وزارت جهاد کشاورزی و سازمان های تابعه آن مانند سازمان دامپزشکی، موسسه واکسن و سرم سازی و دیگر نهادها که تامین غذای جامعه را بعهده دارد، وزارت نیرو با تامین انرژی و آب مورد نیاز جامعه، وزارت نفت با تامین سوخت مورد نیاز جامعه، وزارت ارتباطات و مخابرات که نقش حیاتی در شبکه ارتباطی کشور ایفا می کند، صدا و سیما که نقش مهمی در اطلاع رسانی جامعه در شرایط بحران را ایفا می کند و سایر نهاد های دولتی و خصوصی.

• نقش نهاد های خصوصی در پدافند غیر عامل

امروزه دولت ها بدون کمک مردم به تنهایی قادر به مقابله با بحران های بزرگ نیستند و نقش انجمن ها و بنیاد های مردم نهاد در اقدامات کمک رسانی امداد و نجات و مردم یاری روز بروز در حال افزایش است. نظام بهداشت و درمان یک کشور زمانی می تواند در توسعه برنامه پدافند غیر عامل خود موفق باشد که به نحو مطلوب بتواند این منابع مردمی را مدیریت و از آنها به نحو مناسب جهت مقابله با بحران ها استفاده نماید. این نهاد ها می توانند با حضور در بین مردم ضمن توسعه فرهنگ پدافند غیر عامل سبب کاهش آسیب پذیری جامعه گردند.

• تحقیقات علمی و فنی

همچنان که در مقدمه اشاره گردید اقتدار ملی سبب کاهش تهدیدات و افزایش امنیت می گردد. اقتدار حاصل توسعه علم و فناوری است. همه تلاش های علمی که در کشور در عرصه های بالینی و علوم پایه بهداشت و درمان صورت می گیرد سبب کاهش نیاز ما به اقلام و تجهیزات پزشکی و خود کفایی در امور بهداشت و درمان است که نقش مهمی در پایداری ملی در شرایط بحران و احتمال اعمال تحریم دارد.

از دیگر وظایف پدافند غیر عامل در حوزه سلامت میتوان به این نکات اشاره کرد:

۱. تدوین، طراحی و اتخاذ تدابیر و اقدامات مورد نیاز برای حفظ و ارتقای آمادگی.
۲. ایجاد هماهنگی بین مراکز تحت پوشش و کلیه واحدهای دانشگاه.
۳. سازماندهی و ارتقای توانمندی تیم های مورد نیاز اضطراری.
۴. طراحی چگونگی تداوم چرخه خدمات بهداشتی و درمانی در شرایط تهدیدات مختلف
۵. طراحی و انجام تمرینات و رزمایش های دوره ای.
۶. طراحی و هماهنگی لازم برای افزایش ظرفیت ها و قابلیت های
۷. نظارت بر اجرای دستور العمل ها و ایجاد آمادگی برای مقابله با تهدیدات.

چالش‌های نظام سلامت در زمینه پدافند غیر عامل

- کمبود منابع و زیر ساخت‌ها
- فقدان بانک جامع اطلاعاتی توانمندی‌های کشور
- آسیب پذیری زیر ساخت‌های حوزه سلامت در مواجهه با حوادث طبیعی و غیر طبیعی
- وابستگی در بسیاری از اقدامات بهداشتی به منابع خارج از کشور

نتیجه گیری

اگر بخواهیم در زمینه پدافند غیر عامل در نظام سلامت توانمند عمل کنیم و برای مقابله با تهدیدات واکنش بهینه و سریع داشته باشیم باید با دیدی باز و بدون پوشاندن نقاط ضعف و نگاهی همه جانبه و صادقانه به مشکلات پردازیم. باید مجدداً یادآوری نمود که اعمال روش‌های پدافند غیرعامل در نظام سلامت کشور از چنان اولویتی برخوردار است که هر میزان هزینه کلان برای آن در واقع نه تنها اتلاف منابع نبوده بلکه صرفه‌جویی است و استفاده بهینه از منابع و پیشگیری از اتلاف هزاران برابر آن در خسارات احتمالی است و چون احتمال و تهدید بالاست. مسئولین نظام به ویژه مسئولین حوزه سلامت هوشیارانه باید در سرمایه‌گذاری در این بخش اقدام نمایند که خوشبختانه شاهد گرایش فرهنگ‌سازی و توجه جدی به این امور هستیم.

مراجع

۱. قادری، ج. (۱۳۹۱)، "پدافند غیرعامل در حوزه بهداشت و درمان، دفاع و امنیت شهری"، کنفرانس ملی پدافند غیرعامل و بحران ها، دانشگاه تهران.
۲. رضایی، م. صفری، ج. (۱۳۹۲) " پدافند غیر عامل و جایگاه آن در مراکز بهداشتی_درمانی"، ششمین کنگره انجمن ژئوپلتیک ایران پدافند غیرعامل، مشهد، انجمن ژئوپلتیک ایران، دانشگاه فردوسی مشهد.
۳. <https://www.gums.ac.ir/ems>

